

АГЕНЦИЈА
ЗА КВАЛИФИКАЦИЈЕ

СТАНДАРД КВАЛИФИКАЦИЈЕ
ГИНЕКОЛОШКО-
АКУШЕРСКА СЕСТРА

Београд, 2025.

СТАНДАРД КВАЛИФИКАЦИЈЕ

Назив квалификације	ГИНЕКОЛОШКО-АКУШЕРСКА СЕСТРА
---------------------	-------------------------------------

ОСНОВНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ КВАЛИФИКАЦИЈЕ

КЛАСНОКС ¹ / ISCED-F 2013	0913 Здравствена нега (медицинске сестре и бабице)
Ниво НОКС-а ²	4
Ниво ЕОК-а ³	4
Врста квалификације	Стручна
Обим квалификације	4 године
Предуслови за стицање квалификације	Ниво 1 НОКС-а – основно образовање и васпитање, основно образовање одраслих, основно балетско образовање и васпитање и основно музичко образовање и васпитање.
Облици учења	- Формално образовање
Врста јавне исправе	- Диплома; - Уверење о положеним испитима у оквиру савладаног програма за образовни профил.

РЕЛЕВАНТНОСТ КВАЛИФИКАЦИЈЕ ЗА ЗАПОШЉАВАЊЕ И НАСТАВАК ОБРАЗОВАЊА

Проходност у систему квалификација	- Ниво 5 НОКС-а; - Ниво 6 НОКС-а (подниво 6.1 и 6.2); - Ниво 7 НОКС-а (подниво 7.1)
Занимање	3222.01 Акушерска медицинска сестра
Стандард занимања ⁴	-

¹ Систем према коме се квалификације разврставају и шифрирају у НОКС-у, усклађен са Међународном стандардном класификацијом образовања ISCED 13-F.

² Национални оквир квалификација Републике Србије (НОКС)

³ Европски оквир квалификација (енг. *European Qualifications Framework*)

⁴ До доношења стандарда занимања, повезаност стандарда квалификације Гинеколошко-акушерска сестра са тржиштем рада заснована је на подацима о занимањима који су утврђени на основу прописа из области рада и запошљавања (према: Закон о НОКС-у, чл. 50.), као и на опису рада из иницијалног предлога стандарда квалификације у оквиру Иницијативе за развијање и усвајање стандарда квалификације Гинеколошко-акушерска сестра.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Општи опис квалификације

Гинеколошко-акушерска сестра, самостално и/или као члан тима, прати здравствено стање и ток порођаја труднице кроз порођајна доба, спроводи здравствену негу бабињара у периоду пуерперијума, здравствену негу гинеколошких пацијената, дијагностичке и терапијске процедуре у акушерству и гинекологији по налогу лекара, а у складу са стандардизованим процедурама и кодексом професионалне етике у здравственој делатности.

Обучена је за: узимање и евидентирање података за акушерску анамнезу; узимање и евидентирање карличних мера код труднице; узорковање биолошког материјала за лабораторијске анализе труднице/породиље/бабињаре/ гинеколошке пацијенткиње; спровођење терапијских процедура по порођајним добима по налогу лекара; извођење кардиотокографије и аускултације срчаних тонова плода; спровођење мануелне заштите међице; спровођење прве неге новорођенчета по процедури; праћење и контролу процеса одлубљивања постељице и припрему постељице за преглед; праћење и контролу општег стања породиље/бабињаре/

гинеколошке пацијенткиње, самостално или као члан тима; спровођење поступка лечења и неге бабињаре са физиолошким/патолошким пуерперијумом по налогу лекара; асистирање лекару при извођењу акушерских/гинеколошких интервенција и прегледима; спровођење поступака неге и лечења пацијенткиње по налогу лекара, након извршених акушерских/гинеколошких интервенција, као и код ургентних стања у акушерству и гинекологији; вођење медицинске документације и евиденције; те за спровођење саветодавног рада са трудницом, бабињаром и са гинеколошком пацијенткињом.

Вешто комуницира у различитим контекстима и делотворно на једном страном језику, активно доприноси неговоњу културе изражавања; продуктивно примењује математичке моделе, техничка и технолошка знања и информационо-комуникационе технологије (ИКТ) у решавању проблема; ефикасно учи, усавршава се и развија своју каријеру; активно учествује у реализацији пројеката који доприносе добробити заједнице и одрживом развоју.

Активно доприноси неговоњу толеранције, људских права и културне традиције и баштине у оквиру организације и у различитим социјалним контекстима; одговоран је према сопственом здрављу и спреман да се укључи у активности усмерене ка очувању окружења у којем живи и ради.

Ниво општих и стручних знања, вештина, способности и ставова у оквиру стечених компетенција, гинеколошко-акушерској сестри омогућава запошљавање и наставак школовања.

Компетенције	<ul style="list-style-type: none"> - Праћење здравственог стања труднице; - Праћење тока порођаја кроз порођајна доба; - Спровођење поступака здравствене неге бабињаре у периоду пуерперијума; - Спровођење поступака здравствене неге гинеколошких пацијената; - Спровођење дијагностичких и терапијских процедура у акушерству и гинекологији по налогу лекара; - Кључне компетенције.⁵
--------------	---

По стеченој квалификацији, лице ће бити у стању да:

Знања	<ul style="list-style-type: none"> - објасни врсте прегледа који се примењују у циљу дијагностиковања и праћења трудноће; - објасни поступак узимања података за акушерску анамнезу, као и поступке за одређивање старости трудноће и термина порођаја; - објасни начине мерења виталних знакова и њихове основне карактеристике; - опише начине спровођења инспекције, аускултације и палпације код труднице, као и поступак узимања карличних мера; - опише начине узимања узорака биолошког материјала (крви, брисева, урина и др.) код труднице/породиље/бабињаре/гинеколошке пацијенткиње; - објасни поступке неге и лечења труднице код болести проузрокованих трудноћом, код болести погоршаних трудноћом, као и код хроничних болести труднице; - објасни програм и методе здравствено-васпитног рада у односу на стање труднице; - објасни процедуру хитног/планираног пријема труднице/гинеколошке пацијенткиње на акушерско/гинеколошко одељење (административну и санитарну обраду), поступак тријаже, као и процедуру отпуста са одељења; - опише начин рада кардиотокографије и именује калоте и места за контролу материчних контракција и срчаног рада плода; - објасни ток порођаја, карактеристике порођајних доба, као и задужења гинеколошко-акушерске сестре по порођајним добима; - објасни карактеристике трудова и напона код труднице; - објасни значај вежби дисања у порођају; - објасни улогу водењака у дилатацији, као и процес дилатације грлића материце код прворотке и вишеротке;
-------	--

⁵ На основу: Правилника о стандардима образовних постигнућа за крај средњег образовања и васпитања („Службени гласник РС”, број 103/2024).

Знања

- објасни мануелну заштиту међице при порођају, као и поступак извођења епизиотомије;
- опише поступке прве неге новорођенчета у порођајној сали (обрада пупчаника, мерење телесне тежине, дужине, обим главе, обележавање и др.);
- опише механизам одлубљивања постељице, као и знакове одлубљене постељице;
- опише поступке неге и контроле породиље у четвртом порођајном добу;
- наведе индикације за царски рез и објасни поступак преоперативне припреме за царски рез;
- објасни ургентна стања (узроке, симптоме и знаке) у акушерству и гинекологији, као и мере и поступке у нези и лечењу истих;
- опише анатомске и физиолошке промене код бабињара током пуерперијума;
- објасни физиолошки и патолошки ток бабиња (крварење, инфекције, психолошки поремећаји и др.);
- објасни значај природне исхране новорођенчета;
- опише узроке настанка, клиничку слику и могуће компликације различитих врста гинеколошких обољења;
- објасни циљ извођења акушерских интервенција као и циљ извођења гинеколошких интервенција и прегледа у зависности од стања пацијенткиње;
- објасни психичку, лабораторијску, клиничку, медикаментозну, физичку и непосредну припрему труднице/ породиље/ бабињаре за акушерске интервенције, као и припрему гинеколошке пацијенткиње за гинеколошке операције/интервенције и прегледе;
- објасни дијагностичке процедуре које се примењују у акушерству и гинекологији (Папа тест, колпоскопија, биопсија, пренатални тестови и др.);
- опише употребу материјала и инструмената према редоследу примене код извођења акушерских/гинеколошких интервенција, прегледа и дијагностичких процедура;
- опише поступке неге и лечења у зависности од извршених акушерских интервенција/гинеколошких операција или интервенција;
- опише врсте постоперативних компликација, као и мере за спречавање истих у акушерству/гинекологији;
- објасни методе антисепсе и асепсе, као и мере за спречавање интрахоспиталних инфекција на гинеколошком/ акушерском одељењу;
- опише поступке управљања медицинским отпадом (комунални и инфективни отпад, оштри предмети) на гинеколошком/ акушерском одељењу;
- опише мере безбедности и здравља на раду, заштите од пожара и заштите животне средине при обављању послова гинеколошко- акушерске сестре.

Вештине

- спроведе поступак пријема пацијенткиње на акушерско/гинеколошко одељење, поступак тријаже пријему и отпусту са одељења, по прописаној процедури здравствене установе;
- формира медицинску документацију на пријему и води у писаној и електронској форми за трудницу/породиљу/бабињару, као и за гинеколошку пацијенткињу;
- узима и евидентира податке за акушерску анамнезу;
- изведе спољашњи преглед труднице (инспекција, палпација, аускултација);
- узима и евидентира карличне мере код труднице и упоређује их са референтним вредностима и уочи одступања;
- измери виталне знакове код труднице, евидентира их у медицинску документацију и региструје одступања;
- припреми материјал, инструменте и трудницу, те асистира при извођењу акушерског прегледа;
- узима узорке биолошког материјала за лабораторијске анализе труднице/породиље/бабињаре/гинеколошке пацијенткиње по налогу лекара;
- спроводи поступке лечења и неге труднице по налогу лекара, у случају болести проузроковане или погоршане трудноћом, као и код хроничних болести труднице;
- спроводи терапијске процедуре по налогу лекара по порођајним добима;
- контролише и прати карактеристике трудова и напона;
- изводи кардиотокографију и аускултацију срчаних тонова плода, уочава и евидентира промене и препознаје знаке патње плода (акутна и хронична патња плода);
- изводи катетеризацију мокраћне бешике по налогу лекара у акушерству/гинекологији;
- припреми материјал, инструменте и трудницу за порођај, оперативно завршавање порођаја/инструментално завршавање порођаја/вођење порођаја код карличне презентације или за вођење порођаја код близаначке трудноће;
- асистира лекару при извођењу амниотомије;
- спроводи мануелну заштиту међице;
- успоставља први контакт породиље и новорођенчета методом „Кожа на кожу“;
- спроводи прву негу новорођенчета по процедури;
- прати и контролише процес одлубљивања постељице, утврди знаке одлубљене постељице и припреми постељицу за преглед;

Вештине

- прати и контролише опште стање породиље самостално/као члан тима (вредности виталних знакова, контрактилност материце и крварење и др.);
- припреми породиљу и новорођенче за први подој;
- асистира лекару при акушерској визити;
- прати и контролише опште стање бабињаре самостално/као члан тима (вредности виталних знакова, микцију и дефекацију код бабињаре, ток инволуције материце након порођаја, боју, мирис, количину, изглед лохија и њихово отицање, контролу међице након епизиотомије и руптуре и др.);
- спроведе поступке лечења и неге бабињара са физиолошким или патолошким пуерперијумом по налогу лекара;
- изведе поступке личне хигијене, хигијене личног и постелног рубља код труднице/породиље/бабињаре/ гинеколошке пацијенткиње, као и мере превенције у очувању интегритета коже;
- контролише опште стање гинеколошке пацијенткиње, мери и евидентира вредности виталних знакова и региструје одступања;
- припреми и примени терапију по налогу лекара код гинеколошке пацијенткиње;
- припреми пацијенткињу, документацију и материјал за дијагностичка испитивања у акушерству/гинекологији;
- обави психичку, лабораторијску, медикаментозну, физичку (санитарну) и непосредну припрему труднице/породиље/ бабињаре за извођење акушерских интервенција, као и припрему гинеколошке пацијенткиње за извођење гинеколошке операције/интервенције као члан тима;
- припреми материјал и инструменте, те асистира при инвазивним и неинвазивним акушерским прегледима и интервенцијама, као и при извођењу гинеколошких прегледа и интервенција;
- препозна симптоме раних и касних постоперативних компликација у акушерству/гинекологији и спроведе поступке неге у превенцији и лечењу постоперативних компликација по налогу лекара;
- спроводи поступке неге и лечења труднице/породиље/бабињаре/гинеколошке пацијенткиње по налогу лекара, након извршених акушерских/гинеколошких интервенција и прегледа, као и код ургентних стања у акушерству и гинекологији;
- спроводи методе асепсе и антисепсе, као и мере за спречавање интрахоспиталних инфекција на акушерском /гинеколошком одељењу;

Вештине

- рукује, разврстава и прописно одлаже медицински отпад у складу са важећим прописима, након извршених интервенција и прегледа;
- спроведе саветодавни рад са трудницом/бабињаром (пружање психолошке подршке током трудноће и порођаја, промовисање здравих навика у циљу обезбеђивања здраве трудноће и рађања, указивање на важност спровођења хигијенско-дијететског режима у периоду пуерперијума и др.)
- спроведе саветодавни рад са гинеколошким пацијенткињама (очување и унапређење репродуктивног здравља, промоција здравих стилова живота и скрининг метода у циљу превенције обољења репродуктивног система);
- делотворно комуницира на матерњем и једном страном језику у професионалном и ванпрофесионалном контексту, укључујући коришћење терминологије у овире здравствене делатности;
- ефикасно примењује прописане мере безбедности и здравља на раду, заштите животне средине и заштите од пожара за гинеколошко-акушерску сестру.

Способности и ставови

- самостално и/или као члан тима, одговорно, доследно, уредно и прецизно обавља послове у складу са процедурама, етичким кодексом и професионалним стандардима у оквиру здравствене делатности;
- ефикасно планира и организује време и активности поштујући план рада;
- испољава љубазност, разумевање, брижност, саосећајност према трудници/породиљи/бабињари и новорођенчету/ гинеколошкој пацијенткињи и пратњи;
- уочи проблеме и учествује у њиховом решавању и у оквиру нестандартних послова, буде прилагодљив у односу на непредвиђене околности и промене у раду;
- испољи позитиван однос према тимском раду, поштујући и уважавајући сваког члана тима, доприносећи култури уважавања и сарадње;
- испољава позитиван однос према функционалности и техничкој исправности медицинске опреме као и начину чувања и употребе медицинског материјала у свакодневном раду;
- ефикасно примењује ИКТ у реализацији задатака, као и у обради података, тачном и педантном вођењу медицинске документације и евиденције у здравствено-информационом систему;

Способности и ставови

- испољава комуникативност у професионалном раду, укључујући комуникацију са сарадницима и корисницама здравствених услуга (труднице /породиље/бабињаре/гинеколошке пацијентиње), користећи терминологију у оквиру здравствене делатности и негујући културу изражавања;
- испољава иницијативност и предузимљивост у раду, објективност и самокритичност при обављању посла;
- унапређује своје компетенције на основу личног знања и искуства, сарадње са колегама, усавршава се и примењује научено у свакодневном раду;
- правовремено и смирено реагује при збрињавању ургентних стања у акушерству и гинекологији;
- доприноси унапређењу и афирмацији сестринског позива;
- промовише здрав начин живота у свим животним добрима, као и значај спровођења скрининг метода у циљу превенције и раног откривања обољења репродуктивних органа код жене;
- увиђа значај рационалне потрошње енергије, воде, потрошног материјала, као и прописног прикупљања, одлагања и збрињавања медицинског отпада са становишта заштите животне средине и одрживог развоја;
- испољава одговоран однос према сопственом здрављу и заштити околине и спреман је да се на том пољу ангажује.

Начин провере остварености исхода учења

Праћење развоја и напредовања ученика у достизању исхода и стандарда постигнућа, као и напредовање у развијању компетенција обавља се формативним и сумативним оцењивањем.

Оцењивање је описно и бројчано.

Бројчане оцене ученика су:

- одличан (5),
- врло добар (4),
- добар (3),
- довољан (2) и
- недовољан (1).

Оцена недовољан (1) није прелазна оцена.

Оцењивање се остварује применом различитих метода и техника (пројектни, радни задаци и сл.).

Сумативно се оцењује на полугодишту, крају школске године и на стручној матури.

ОСИГУРАЊЕ КВАЛИТЕТА КВАЛИФИКАЦИЈЕ

Квалификације
реализатора програма

Одговарајуће образовање:

- нивоа 7 НОКС-а (подниво 7.1, подниво 7.2),

а изузетно одговарајуће образовање

- нивоа 6 НОКС-а (подниво 6.1, подниво 6.2),

односно

- средње образовање, уколико се за одговарајуће предмете не образују наставници са одговарајућим образовањем нивоа 7 НОКС-а, у складу са Законом о основама система образовања и васпитања.

За наставника практичне наставе одговарајуће образовање

- нивоа 6 НОКС-а (подниво 6.1, подниво 6.2) или
- нивоа 5 НОКС-а (одговарајуће специјалистичко, односно мајсторско образовање са петогодишњим радним искуством у струци), уколико се за одговарајуће предмете не образују наставници са одговарајућим образовањем нивоа 7 НОКС-а, у складу са Законом о основама система образовања и васпитања.

Организација
надлежна за издавање
јавне исправе

Средње стручне школе